

מכתבים למערכת

לכב' העורך,

בהתענינות גדולה קראתי את מאמרו של הרב אביגדור גבנצל שליט"א על מתן סמים משכרים לחולה מסוכן שפורסם בחוברת כה—כו של „אסיא“.

דומני שבטיפול בבעיה לא ניתן משקל מספיק לנסיבות בהן בדר"כ משתמשים בתרופות נרקוטיות. תרופות אלו נותנים כשתכשירי הרגעה ותרופות משכחות כאבים אינן יעילות, כלומר שההתוויה לתרופות אלו הינה מוגבלת מסיבות רפואיות.

אחד התפקידים החשובים ביותר של רופא מטפל הוא להקטין ככל האפשר את סבלו של החולה, ובמקרים שבהם אי אפשר לטפל באופן יסודי במחלה אין מנוס ממתן סמים מקלים כולל נרקוטיקה, שלהם יש השפעה לא רק פיזית אלא גם פסיכית.

צריכים לקחת בחשבון שסבל קשה לעיתים תכופות וברב המקרים מונע מהחולה לקחת מזון ושתייה במידה מספקת ולכן מחליש אותו ועלול לקצר את חייו. מתן נרקוטיקה בנסיבות אלו יכול אפילו להאריך חיי החולה.

לכן לע"ד איננו מוצדק להגדיר מתן נרקוטיקה במקרים אלו „רציחה“.

בכבוד רב,

פרופ' ל. וישליצקי

לכב' העורך,

בחוברת כה—ו ניסן התש"מ ששלחתם אלינו נתפרסם מאמר מאת הר"א גבנצאל הי"ו, כתגובה לפסקו של מ"ו הגרש"ז אורבך שליט"א. את הפסק לא ראיתי, ואינו צריך לא לי ולא לדכוותי, אבל היבגתי מתוך המאמר הזה כי יסוד ההתר להזריק הזריקות לחולים הוא משום גרם מיתה, ולפיכך טרח בעל המאמר לבאר שאין זה גרם מיתה, כי אם מעשה רציחה ממש, וברציחה אין חילוק בין מעט חיים או רב.

שלא כדרכי, חשבתי אולי לשלוח מספר הערות בעיקר על עקרונות הראיות ובפרט בסוגיא החמורה של דיני נפשות, ובקראי המאמר, חשבתי או שגדפס בטעויות לא מורגשות, או הוא כ"כ קיצר עד שקשה לתפוס הכתוב.

א. גרם רציחה אסור מן התורה, וכדלהלן.

ב. הילפותא לאיסור גרם לרציחה, מפורשת בהל' רוצח פ"ב הל"ב עיש"ב ולמה עזב דברים מפורשים הידועים לו היטב, וכל כך התחבט לחפש ילפותות משלו לאיסור גרם מיתה.

ובאגב אלו היה המקרא ואהבת לרעך יכול לשמש כמקור לאסורי רציחה ונזיקין ועוד, היו הרבה עשין ולאויין כפולים, כגון לא תגנוב לא תחמוד, וכמעט כל האסורין שבין אדם לחבירו. וראינו שאפילו בדיני רציחה צריך מקראות מיוחדים לרבות אשה וקטן ועוד, מכל זה ברור שאין להוציא דין מאיזה פסוק, אלא לפי מה שגילו חכמים יחודו שהם מקבלי התורה שבע"פ, ולהם נמסר לאיזה פרט מתיחס פסוק מסוים.

ולא לחנם אמר הלל ע"ה, לאותו הגר, „מה דעלך סני, לחברך לא תעביד ואידך זיל גמור“, ולא אמר לו לשון הכתוב ואהבת לרעך כמוך, ואם משום שעדיין לא ידע לשון המקרא היה יכול לאמרו לו תרגומו. ותרחמיה לחברך כותך. אלא בודאי כדי שלא ישתמע כי כל התורה תחויב ע"י לימוד מפסוק זה לכן אמר לו כפי שאמר.

ג. הדוגמא בפתיחת דבריו וז"ל, ויש לעיין וכו' כגון לא תבשל גדי בחלב אמו בישול הוא דאסור גרמא מותר וכיו"ב עיש"ב, אחר המחילה אגב חורפיה לא דק, שבישול בשר בחלב אם יתבשל ע"י גרמא יש לדון אם הוא אסור מהתורה מנימוק אחר, אם בישול ע"י גרמא חשיבא דרך בישול, דדרך בישול אסרה תורה ולא ע"י גרמא.

ד. לפי תיאור פעולת הזריקה בפתיחת המאמר, הרי אין הזריקה סם המות שהיא הממיתה אלא פעולתה בדרך שב ואל תעשה לגוף, „שמחלישה כח הגוף להתנגד למחלה“, ואז מחוסר התנגדות של הגוף, המחלה דרכה סלולה להמיתו, וכמו כופת חבירו שלא יברח מפני הארי, או יחטוף חרבו של הנרצח כדי שלא יגן על עצמו מאויבו, ובכך על אותו הדרך הזריקה היא גרמא שלא יתנגד הגוף.

ולסיום היה אפשר למצוא קולות בזה: א. החולה בכל עת יכול למנוע לעשות לו הזריקה, וגם אם אינו מונע בכל עת, כיון שכל כיוצא בו אדם אחר יכול למנוע חשיב שיכול למנוע (עיין סנהדרין ע"ו ב' ופרש"י ד"ה שיכול לעלות).

ב. אינו מכויז לגרום לו נזק ואדרבה ניכר מתוך מעשיו שכונתו בהיפך.

ג. כל הזריקות אינם גיתנות ע"י אחד.

אבל כיון שיצא פסק ממ"ו הגרש"ו אורבך יצ"ו מה לי להתאריך.

הרב שלמה קורח

רב העיר בני-ברק

המשתתפים בגליץ זה:

הרב שלמה חיים הכהן אבינר — קשת, רמת הגולן

ד"ר אברהם שטינברג — רופא ילדים ועורך „אסיא“

הרב משה הלוי שטינברג — רב העיר, קרית ים

הרב לוי יצחק הלפרין — ראש המחלקה ההלכתית, המכון המדעי—
טכנולוגי לבעיות הלכה, ירושלים

הרב יצחק שיף — בית מדרש גבוה להוראה „בית דוד“, חולון